

Vertrouwelijk
Ministerie van Financiën
Directoraat-Generaal Belastingdienst
T.a.v. Directeur-Generaal Belastingdienst
De heer drs. P.H. Smerk
Korte Voorhout 7
2511 CW DEN HAAG

Datum

14 januari 2026

Ons kenmerk

2025-001892

Onderwerp

ToezichtAP: Jaarplan 2026

Geachte heer Smerk,

In april 2024 is door de AP een Toezichtarrangement afgesloten voor de Belastingdienst.¹ Het toezicht op de Belastingdienst is daardoor geïntensiveerd. In deze brieflicht de AP toe welke projecten zij in 2026 uit gaat voeren.

Projecten 2026

1 Gegevensdeling (nieuw project)

De Belastingdienst wisselt met andere organisaties persoonsgegevens van burgers en ondernemers uit. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om het UWV en gemeenten. De Belastingdienst deelt ook persoonsgegevens binnen samenwerkingsverbanden waar hij deel van uitmaakt, zoals de Regionale Informatie- en Expertisecentra (RIEC's). De Belastingdienst wisselt verder persoonsgegevens uit met de FIOD, die onderdeel is van zijn organisatie, en de Dienst Toeslagen. Al deze gegevensdelingen moeten voldoen aan respectievelijk de AVG en de Wpg. De AP gaat onderzoeken of dit het geval is.

2 DPIA's (nieuw project)

In 2025 was er bij de Belastingdienst een achterstand in het opstellen van DPIA's in het kader van voorgenomen risicovolle verwerkingen. De Belastingdienst heeft zich ten doel gesteld om eind 2025 de achterstand in het opstellen van DPIA's in te halen. De AP gaat in 2026 na of de Belastingdienst dit doel gehaald heeft en of het traject geleid heeft tot DPIA's die aan de eisen van de AVG voldoen. De AP toetst daarbij ook de inhoud van het centrale beleid voor het opstellen van DPIA's. Ook gaat de AP voor een selectie van DPIA's na of de adviezen die de FG heeft gegeven over de DPIA's in voldoende mate zijn

¹Brief van de AP aan de Staatssecretaris van Financiën, Fiscaliteit en Belastingdienst, 19 april 2024. Kenmerk 2024-28-AWO-GBU.

Datum
14 januari 2026

Ons kenmerk
2025-001892

meegewogen in de besluitvorming voorafgaand aan de start van de verwerking. Ook gaat de AP na of de adviesfunctie van de FG voldoende is verankerd in de bestaande werkwijze voor het opstellen van DPIA's.

3 *Geautomatiseerde risicoselectie/discriminatie*

Aan (geautomatiseerde) risicoselectie zijn risico's op discriminatie verbonden. In haar brief van 8 augustus 2025² gaf de AP aan dat zij van de Belastingdienst een structurele verbetering verwacht van de processen voor geautomatiseerde (risico)selectie. De AP riep onder meer op de selectiecriteria beter te onderbouwen. De criteria om te selecteren moeten onder andere objectief te rechtvaardigen zijn, zodat discriminatie voorkomen wordt.

Het project kent in 2026 de volgende deelprojecten:

- *Geautomatiseerde selectie-instrumenten*. De Belastingdienst gaat alle meer dan 100 geautomatiseerde selectie-instrumenten aan de AVG toetsen, en waar nodig inhoudelijk aanpassen, zodat van discriminerende verwerkingen geen sprake kan zijn. De AP gaat deze acties nauwgezet volgen en controleren. Verder komt de AP in 2026 met guidance voor het gebruik van bijzondere categorieën van persoonsgegevens bij bias-toetsing.

- *Institutioneel racisme*. In 2022 constateerden de bewindspersonen van Fiscaliteit en Belastingen en van Douane en Toeslagen op basis van verschillende onderzoeken dat er bij deze dienstonderdelen sprake is geweest van institutioneel racisme, omdat informatie over nationaliteit door de Belastingdienst is gebruikt als frauderisico en reden voor extra controle.³ In dit project gaat de AP na wat de Belastingdienst sinds 2022 deed om institutionele discriminatie te bestrijden en te voorkomen. Daarbij kijken we onder meer naar verschillende acties van de Belastingdienst met betrekking tot de verwerking van nationaliteit en afkomstgerelateerde indicatoren. De nadruk ligt hierbij op (beleids)kaders, acties gerelateerd aan processen en aan systemen van de Belastingdienst.

- *Transparantie* (start in de tweede helft van 2026). In dit project gaat de AP na op welke manier de Belastingdienst burgers en bedrijven informeert over toegepaste selectie-instrumenten.

4 *Cultuur en gedrag*

De AP gaat na welke stappen de Belastingdienst zet om ervoor te zorgen dat het belang van het grondrecht gericht op de bescherming van persoonsgegevens breed in de organisatie wordt uitgedragen en dat iedereen zich daarvan bewust is. Het is van belang dat de Belastingdienst op een waardengedreven manier omgaat met persoonsgegevens van burgers, waardoor bijvoorbeeld discriminatie en willekeur worden voorkomen. En waarbij de naleving van de AVG en waarden zoals rechtsstatelijkheid en vakmanschap expliciet betrokken worden. In 2026 kijkt de AP in het bijzonder of voldoende voorzieningen zijn getroffen en acties worden uitgevoerd om deze manier van werken terug te laten komen in het werk van belastinginspecteurs en het management.

² Brief van de AP aan de Staatssecretaris van Financiën, Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane, 8 augustus 2025. Kenmerk 2025-007107.

³ Nieuwsbericht van 30 mei 2022 op www.rijksoverheid.nl. Zie ook Kamerbrief over verschillende verzoeken rond FSV die aan de Tweede Kamer is verstuurd.

Datum
14 januari 2026

Ons kenmerk
2025-001892

5 Recht op inzage

In de AVG zijn termijnen opgenomen waarbinnen op inzageverzoeken van burgers gereageerd moet worden. De AP constateerde in 2022 dat de Belastingdienst vaak te laat reageerde op inzageverzoeken. De AP ziet sindsdien verbetering en monitort het door de organisatie ingezette verbetertraject op de afhandeling van inzageverzoeken. De AP gaat in 2026 na of de Belastingdienst voldoende regie heeft op het proces van het recht op inzage van burgers. Is er voldoende zicht op centraal niveau op de hoeveelheid verzoeken die binnenkomen en op de afhandeling daarvan binnen individuele directies? Wordt daarnaast bijgehouden welke trends afgeleid kunnen worden uit de verzoeken tot inzage, en leidt dit zo nodig tot verdere verbetering in het primaire proces? Verder wordt nagegaan of er concrete plannen zijn om het burgers mogelijk te maken om in de toekomst digitaal een verzoek tot inzage te doen bij de Belastingdienst. Nu moet een verzoek nog per fysieke post in Heerlen worden ingediend.

6 BSN in betaalkenmerk/vorderingskenmerk

De Belastingdienst gebruikt het BSN in zogenoemde betalingskenmerken⁴ en in vorderingsnummers⁵. Hierdoor kunnen in bepaalde situaties ook derden (ten onrechte) toegang krijgen tot het volledige BSN van burgers, hetgeen kan leiden tot misbruik van dit belangrijke persoonsgegevens. De AP heeft klachten ontvangen van burgers, waarin gesteld wordt dat de Belastingdienst hiermee de wet overtreedt. De AP onderzocht dit en publiceert aan het eind van het eerste kwartaal van 2026 de resultaten van dit onderzoek.

7 Omgang met signalen en meldingen van niet-naleving van de wet door burgers en bedrijven: advies

De AP heeft in 2025 een advies opgesteld over het omgaan met signalen en meldingen van niet-naleving. De AP wil met dit advies ondersteuning bieden aan de Belastingdienst om signalen en meldingen over vermoedens van niet-naleving op rechtmatige en verantwoorde wijze te verwerken en te gebruiken voor zijn wettelijke taakuitvoering. Dit advies is op 12 januari 2026 aan de Belastingdienst toegezonden en wordt op 27 januari 2026 openbaar gemaakt.

Monitoring acties Belastingdienst, naar aanleiding van eerder onderzoek van de AP

1 Privacyorganisatie

De AP heeft in december 2024 een brief gestuurd aan de Staatssecretaris van Financiën, Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane over de staat van de privacyorganisatie van de Belastingdienst.⁶ Daarin is geconstateerd dat er weliswaar positieve ontwikkelingen zichtbaar waren in de staat van de privacyorganisatie, maar dat er op een aantal punten dringend aandacht nodig was om de privacyorganisatie naar behoren te laten functioneren. De AP had met name serieuze zorgen over onduidelijkheden rondom het beleggen van verantwoordelijkheden en de invulling van taken, en de

⁴ Dit is het geval bij betalen op aangifte en betalen op aanslag.

⁵ Dit is het geval bij betalen met automatische incasso, uitbetalen van een toeslag en terugbetalen bij recht op teruggaaf van belasting en (dwang)invordering van belastingschulden.

⁶ Brief van de AP aan de Staatssecretaris van Financiën, Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane, 23 december 2024. Kenmerk 2024-035019.

Datum
14 januari 2026

Ons kenmerk
2025-001892

gebrekkige centrale regie. De AP is in het najaar van 2025 begonnen met het opvragen van gegevens en het afnemen van interviews om na te gaan of de noodzakelijke verbeteringen zijn doorgevoerd. In het eerste kwartaal van 2026 worden de resultaten naar buiten gebracht.

2 Uitfaseren KTA en Informatiesjabloon / Aanvullend onderzoek naar risico's burgers bij KTA

De AP heeft in haar brief van 9 juli 2025 verzocht om KTA en Informatiesjabloon op de kortst mogelijke termijn uit te faseren omdat de risico's voor de bescherming van persoonsgegevens onevenredig groot waren.⁷ De Belastingdienst heeft vervolgens plannen opgesteld om hier gevolg aan te geven. De AP gaat de uitvoering hiervan monitoren.

Het uitfaseren van KTA loopt door tot in 2028. Dat vindt de AP lang, gegeven de risico's die het systeem oplevert voor de grondrechten van burgers. De AP ziet echter wel dat de Belastingdienst aanvullende maatregelen treft om de risico's voor burgers te verkleinen. Gelet daarop zal de AP eind 2026/begin 2027 een onderzoek naar KTA doen om vast te stellen of de risico's voor de burgers door de dan ingevoerde mitigerende maatregelen voldoende zijn teruggebracht om in te kunnen stemmen met het stopzetten van het systeem per medio 2028. De AP heeft daarbij aangegeven dat het opleggen van een verwerkingsverbod per 1 december 2027 een reële optie is als de risico's voor de burgers op dat moment blijkens het onderzoek onvoldoende zijn teruggebracht.⁸

3 Controle op de logging

Autorisatiebeheer, logging en controle op de logging zijn essentiële maatregelen om persoonsgegevens passend te beschermen en te beveiligen. De kans op ondermijning neemt toe als deze maatregelen ontbreken, of in onvoldoende mate zijn doorgevoerd. De AP stuurde de Belastingdienst op 6 januari 2026 een vertrouwelijke brief met conclusies en de te nemen maatregelen.⁹ In 2026 zal de AP monitoren of de noodzakelijke acties zijn uitgevoerd.

4 LOA's

De Belastingdienst heeft diverse Lokaal Ontwikkelde Applicaties (LOA's) in gebruik. Het gaat om applicaties die directies, afdelingen of kantoren zelf hebben ontwikkeld om het werk makkelijker te maken, en die buiten de officiële architectuurprocessen om zijn ontwikkeld. De AP stuurde de Belastingdienst op 12 januari 2026 een kritische brief met conclusies en een overzicht van de te treffen maatregelen. De brief wordt op 28 januari 2026 openbaar gemaakt. In 2026 zal de AP monitoren of de noodzakelijke acties zijn uitgevoerd.

Als vervolg op het project LOA's gaat de AP ook nader onderzoek doen naar apps die de Belastingdienst in gebruik heeft, en waarbij gegevens van belastingplichtigen worden verwerkt. Voor enkele apps gaat de AP na of deze aan de eisen van informatiebeveiliging en gegevensbescherming voldoen.

5 Verwerkingsregister

Het beschikken over een actueel verwerkingsregister is wettelijk verplicht. In het verwerkingsregister staat onder meer informatie over de doeleinden waarvoor persoonsgegevens worden verwerkt en welke

⁷ Brief van de AP aan de Staatssecretaris van Financiën, Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane, 9 juli 2025. Kenmerk 2025-02145.

⁸ Brief van de AP aan de Staatssecretaris van Financiën, Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane, 17 november 2025. Kenmerk 2025-025489.

⁹ Brief van de AP aan de Staatssecretaris van Financiën, Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane, 6 januari 2026. Kenmerk 2025-010117.

Datum

14 januari 2026

Ons kenmerk

2025-001892

grondslagen daarvoor van toepassing zijn. Op 17 september 2025 stuurde de AP een kritische brief naar de Belastingdienst waaruit bleek dat de Belastingdienst toen nog niet over een actueel AVG- en Wpg-verwerkingsregister beschikte.¹⁰ De AP riep de Belastingdienst op ervoor te zorgen dat er eind 2025 een AVG-register zou zijn dat aan de eisen voldoet, en vóór 1 juli 2026 een Wpg-register. In 2026 zal de AP nagaan of de noodzakelijke acties zijn uitgevoerd.

Overige acties

De AP zal monitoren welke acties de Belastingdienst onderneemt om zich voor te bereiden op de (verdere) inwerkingtreding van de AI-Verordening.

Tot slot

De AP kan van de plannen in deze brief afwijken, bijvoorbeeld als er zich bij de Belastingdienst nieuwe onderwerpen aandienen die dringend om aandacht van de AP vragen.

De AP vertrouwt erop dat de goede medewerking aan haar toezicht ook in 2026 wordt voortgezet.

De AP maakt deze brief op 29 januari 2026 openbaar door publicatie op de website van de AP.

Een kopie van deze brief zal worden verzonden aan uw functionaris voor gegevensbescherming.

Met vriendelijke groet,

Programmadirecteur

¹⁰ Brief van de AP aan de Directeur-Generaal Belastingdienst, 17 september 2025. Kenmerk 2025-011787.